

DARLLEN

CA6

Enw cyntaf _____

Cyfenw _____

Ysgol _____

Dosbarth _____

Dyddiad geni ○○ ○○ ○○○○

Dyddiad y prawf ○○ 05 2018

Cyfanswm y sgôr (uchafswm 38)

165136

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

YSGOL CYMERAU

Cyfarwyddiadau

Yn y llyfryn hwn, mae nifer o gwestiynau i chi eu hateb mewn ffyrdd gwahanol.

Dyma rai cwestiynau ymarfer a fydd yn dangos i chi sut i ateb y gwahanol gwestiynau sydd yn y prawf. Bydd y cyfarwyddiadau'n dweud wrthoch chi beth i'w wneud.

Cwestiynau ymarfer

Edrychwch ar y brawddegau isod. Mae gair ar goll ym mhob un. Ticiwch y bocs wrth ochr y gair **gorau** i lenwi'r bwlch.

Does dim rhaid i chi ysgrifennu'r gair yn y bwlch.

- a** Mae Carlo y ci yn _____ .
cyfarth cytuno croeso cau cae

- b** Pwy sy'n ennill _____ y mabolgampau?
clorian cwpan cwstard cinio coes

STOPIWCH

Arhoswch am ganiatâd cyn dechrau gweithio ar dudalen 4.

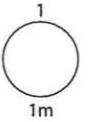
Dylech chi weithio drwy dudalennau 4–5 gan stopio pan fydd rhywun yn dweud wrthoch chi am wneud hynny.

Mae gennych chi 10 munud i wneud rhan nesaf y prawf.

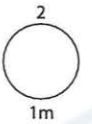
Cwblhau brawddegau

Edrychwch ar y brawddegau isod. Mae gair ar goll ym mhob un.
Ticiwch y bocs wrth ochr y gair **gorau** i lenwi'r bwlch.
Does dim rhaid i chi ysgrifennu'r gair yn y bwlch.

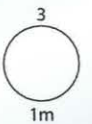
1 "Mae'r hufen iâ yn _____!" meddai Siôn.
toddi boddi hedfan cerdded haul

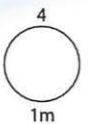
2 Does gan Sali ddim _____ i brynu ffrwyth.
tarian arian asgwrn actio adar

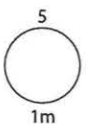
3 "O, dw i wedi bwyta gormod o _____," meddai Meg.
ginio ddŵr fwrdd blât gwpan

4 _____ lfan am ei esgid bêl-droed.
Gwelodd Chwiliodd Chwysodd Chwarddodd Cysgodd

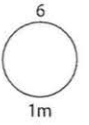

5 Mae'r teulu'n mynd ar wyliau mewn _____.
carafán traeth carlam calon bwced

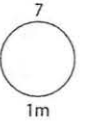

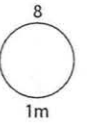
6 _____ Ben grys rygbi i'r gêm.
Gwyliodd Gwaeddodd Gwisgodd Grŵp Canodd

7 Mae'n bwrw glaw, felly mae angen _____.
ymbarél ysgwydd bag eli haul ysgol

8 Mae Ffion yn adeiladu castell _____.
tywydd hen tywod mynydd dŵr

STOPIWCH

Arhoswch am ganiatâd cyn dechrau gweithio ar dudalen 6.

YSGOL CYMERAU

Cwestiynau ymarfer

Yn y llyfryn hwn, mae nifer o gwestiynau i chi eu hateb mewn ffyrdd gwahanol.

Dyma rai cwestiynau ymarfer a fydd yn dangos i chi sut i ateb y gwahanol gwestiynau sydd yn y prawf. Bydd y cyfarwyddiadau'n dweud wrthoch chi beth i'w wneud.

I ddechrau, darllenwch y darn darllen sydd yn y bocs isod.

Yn yr ysgol roedd y plant yn cael gwers Celf gan Mrs Gruffydd. Roedd Elis wrth ei fodd yn arlunio. Roedd e eisiau bod yn arlunydd ryw ddiwrnod.

"Heddiw," meddai Mrs Gruffydd, "gawn ni gystadleuaeth i weld pwy fydd y gorau am dynnu llun creadur o Awstralia. Aderyn, pysgodyn, trychfil, neu anifail arall."

Dangosodd Mrs Gruffydd bentwr o luniau i'r plant. Roedd Marek yn hoffi'r parot coch a melyn lliwgar. Siarc mawr, ffyrnig yr olwg oedd ffefryn Caron. Dewisodd Steffan gangarw gyda chynffon hir a choesau cryf. Ond, doedd Elis ddim yn gallu penderfynu.

a Ble mae'r plant?

Ticiwch 1.

Yn y siop. Yn yr ysgol.

Yn Awstralia. Yn y parc.

Awgrym: Gwiriwch sawl ateb sydd ei angen.

b Dewiswch a chopiwch enw'r athrawes sy'n dysgu'r wers.

_____

Awgrym: Dylech chi edrych eto ar y stori i ddod o hyd i'r ateb.

c Beth mae Elis yn hoffi ei wneud?

Ticiwch 1.

siarad ysgrifennu mathemateg

arlunio canu dawnsio

ch Pa fath o bethau mae'r plant yn cael dewis tynnu llun ohonyn nhw?

Ticiwch 3.

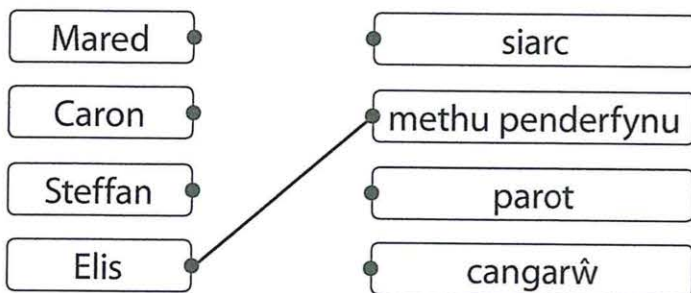
pysgod planhigion adar

trychfilod bwyd tai

d Ticiwch **cywir** neu **anghywir** ar gyfer pob brawddeg.

	Cywir	Anghywir
Mae Elis eisiau bod yn arlunydd ryw ddiwrnod.		
Mae'r plant yn tynnu llun anifeiliaid o Affrica.		
Mae'r athrawes yn dangos lluniau gwahanol i'r plant.		

dd Tynnwch 3 llinell i ddangos pwy oedd eisiau tynnu llun beth. Mae un wedi'i wneud yn barod i chi.

Awgrym: Mae un llinell wedi'i thynnu'n barod i chi.

STOPIWCH

Arhoswch am ganiatâd cyn dechrau gweithio ar dudalen 8.

Dylech chi weithio drwy'r llyfryn, gan stopio pan fydd rhywun yn dweud wrthoch chi am wneud hynny.

Yn gyntaf, darllenwch bob darn darllen sydd **mewn bocs**
ar dudalennau 8–14.

Wedyn, trowch yn ôl i'r dudalen hon a dechrau ateb y cwestiynau.

Adeiladu tŷ coeden

Tŷ coeden

Mae pobl yn adeiladu tŷ coeden i'w ddefnyddio fel:

- tŷ chwarae
- swyddfa
- cuddfan i wyllo adar neu anifeiliaid gwylt
- lle i ymlacio
- cartref i fyw ynddo!

1 Yn ôl y darn, gallwch ddefnyddio tŷ coeden fel ...

Ticiwch **2**.

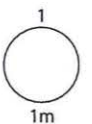
tŷ chwarae.

trên.

swyddfa.

garej.

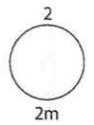
cwch.

- 2 Ticiwch **cywir** neu **anghywir** ar gyfer pob brawddeg.
Yn ôl y darn, mae rhai pobl yn defnyddio tŷ coeden fel ...

	Cywir	Anghywir
Ile i ymlacio.		
bws.		
cuddfan i wyllo adar.		
maes awyr.		
tŷ gwydr.		

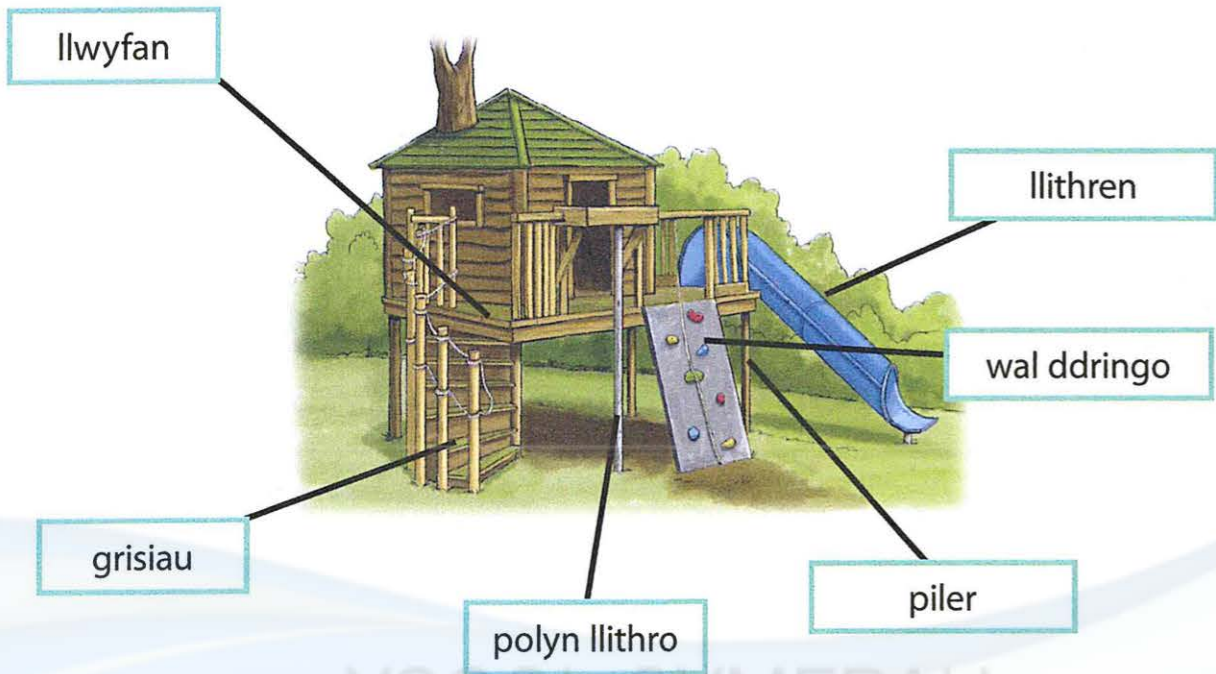
trosodd

YSGOL CYMERAU

Cynllunio tŷ coeden

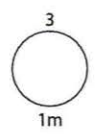
Dyma dŷ coeden wedi'i labelu.

3 Sut mae dod i lawr o'r llwyfan?

Ticiwch **3**.

- grisiau
- to
- polyn llithro
- drws
- llithren

Offer i adeiladu tŷ coeden

Cyn dechrau adeiladu mae'n rhaid cael yr offer cywir. Dyma restr o'r offer:

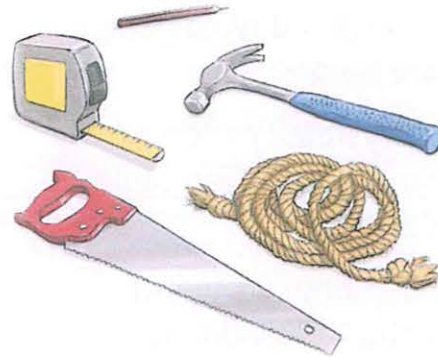
Tâp mesur – mesur hyd a lled

Pensil – marcio'r pren

Llif – torri'r pren i'r mesuriadau cywir

Rhaff – codi pethau trwm yn uchel

Morthwyl – taro'r hoelion

4 Tynnwch 4 llinell i ddangos pa ddarn o offer sy'n gwneud beth.

tâp mesur

pensil

rhaff

morthwyl

rhoi llinell ar y pren

taro'r hoelion i mewn i'r pren

codi pethau trwm

cael yr hyd a'r lled yn gywir

5 Pwrpas y llif yw ...

Ticiwch 1.

mesur yr hoelion.

codi'r pren.

torri'r pren.

taro'r hoelion.

trosodd

Y tŷ coeden mwyaf yn y byd!

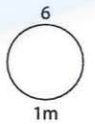
- Mae'r tŷ coeden mwyaf yn y byd yn America. Cafodd ei adeiladu gan ddyn o'r enw Horace Burgess.
- Mae 80 ystafell ynddo a dydy e ddim wedi gorffen cael ei adeiladu eto!
- Mae hen bren yn cael ei ailgylchu i adeiladu'r tŷ.
- Ar y trydydd llawr mae cwrt pêl-fasged enfawr!

6 Ble mae'r tŷ coeden sydd wedi cael ei adeiladu gan Horace Burgess?

Ticiwch 1.

- Yr Alban   Affrica   America
Yr Almaen   Aberystwyth   Abermaw

7 Dewiswch a chopiwch 1 gair sy'n disgrifio'r cwrt pêl-fasged.

_____

- 8 Tynnwch 4 llinell i gysylltu'r ffeithiau gwahanol am y tŷ coeden mwyaf yn y byd.

Horace Burgess

80

cwrt pêl-fasged

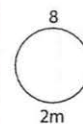
hen bren

ystafell

ar y trydydd llawr

adeiladwr

cael ei aildefnyddio

trosodd

YSGOL CYMERAU

Byw mewn tŷ coeden

Dyma dŷ coeden ar ynys sydd heb fod yn bell o Awstralia. Yno, mae pobl yn byw mewn tŷ coeden sydd 43 metr i fyny o'r ddaear! I gyrraedd y tŷ, mae aelodau o'r teulu yn gorfod dringo a chario plant, anifeiliaid anwes, bwyd ac offer coginio i fyny ar eu cefnau. Mae bod yn uchel yn cadw'r teulu yn ddiogel rhag llifogydd ac anifeiliaid peryglus sy'n byw ar lawr y goedwig.

9 Yn ôl y darn, sut mae pobl yn mynd i fyny at y tŷ coeden?

Ticiwch 1.

hedfan

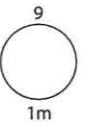
cerdded

dringo

rhedeg

nofio

neidio

10 Yn ôl y darn, pam mae'r teulu angen byw yn uchel?

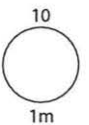
Ticiwch 1.

i gadw'n iach

i fod yn ddiogel

i goginio

i edrych lawr ar y goedwig

11 Ticiwch **cywir** neu **anghywir** ar gyfer pob brawddeg.

	Cywir	Anghywir
Mae'r tŷ coeden yn uwch na 50 metr o'r ddaear.		
Mae pobl yn byw yn y tŷ coeden.		
Mae'r tŷ coeden yn Awstralia.		

11
1m

12 Tynnwch 3 llinell i gysylltu'r ffeithiau gwahanol am y tŷ coeden ar yr ynys.

cario

i gyrraedd y tŷ

anifeiliaid peryglus

bwyd ac anifeiliaid anwes

dringo

yn byw ar lawr y goedwig

12
1m

STOPIWCH

Arhoswch am ganiatâd cyn dechrau gweithio ar dudalen 16.

Yn gyntaf, darllenwch bob darn darllen sydd **mewn bocs**
ar dudalennau 16–21.

Wedyn, trowch yn ôl i'r dudalen hon a dechrau ateb y cwestiynau.

Awyren Alun

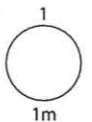
Roedd hi'n ddiwrnod braf yn ystod gwyliau'r haf. Roedd Alun yn chwarae gyda phêl rygbi yn yr ardd. Yn sydyn, hedfanodd awyren uwchben. A dyna pan gafodd Alun syniad: "Dw i'n mynd i adeiladu awyren!"

1 Ble roedd Alun yn chwarae?

Ticiwch 1.

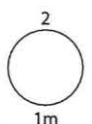
- Yn y parc.
- Yn yr ardd.
- Yn yr afon.
- Yn y cae chwarae.

2 Yn ôl y darn, beth oedd yn hedfan uwchben Alun yn yr ardd?

Ticiwch 1.

- aderyn
- pêl rygbi
- awyren
- pryfn
- hofrennydd

I ddechrau, aeth Alun i chwilio am ddarn hir o bren a dau hen focs o Siop Siân. Gludodd un bocs ar y pren i wneud sedd. Yna, torrodd y bocs arall mewn siâp triongl i wneud cynffon i'r awyren. Teimlai Alun yn glyfar iawn!

Gwneud adenydd oedd y broblem!
Batiau criced fyddai'n gweithio. Ond, roedd angen plu ar y batiau criced i hedfan go iawn! Felly, aeth ati i chwilio am blu.

3 Beth roedd Alun yn ei ddefnyddio i wneud adenydd?

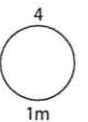
Ticiwch **1**.

- racedi tenis   batiau pêl fas   dau focs
batiau criced   triongl cardfwrdd   rhwyfau

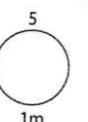
4 Tynnwch **3** llinell i ddangos beth mae Alun yn ei ddefnyddio i wneud yr awyren.

☐ adenydd	☐ triongl allan o hen focs
☐ sedd	☐ plu a batiau criced
☐ cynffon	☐ bocs ar ben y pren

5 Rhowch y digwyddiadau hyn yn eu trefn, o 1 i 5. Mae un wedi'i wneud yn barod i chi.

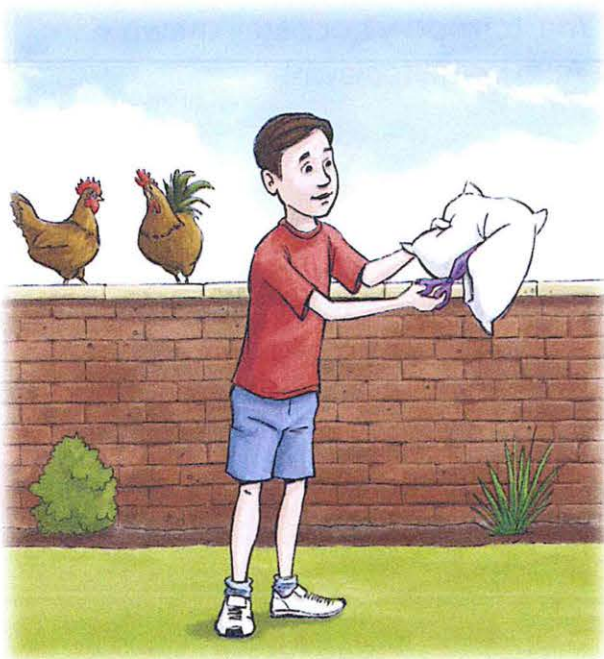
- gwneud sedd yr awyren
torri'r cardfwrdd i wneud cynffon
cael problem gyda'r adenydd
teimlo'n falch
dod o hyd i ddarn o bren 1

CYFANSWM

“O ble ydw i’n mynd i gael plu?”
gofynnodd Alun, mewn penbleth.
Penderfynodd redeg ar ôl yr ieir yn
yr ardd drws nesaf. Ond, roedd yr
ieir yn rhy gyflym!

“Dw i angen syniad arall,” meddai
Alun. Gwelodd hen glustog.
Torrodd y glustog gyda siswrn.
Roedd plu bach, bach tu mewn.
“Da i ddim!” meddai Alun. “Maen
nhw’n rhy fach.”

6 Yn ôl y darn, doedd Alun ddim yn gallu dal yr ieir oherwydd ...

Ticiwch 1.

- roedden nhw’n rhy drwm.
- roedd ofn ar Alun.
- roedden nhw’n rhy gyflym.
- doedden nhw ddim yn hapus.
- roedden nhw’n pigo.

6
1m

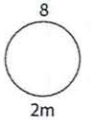
7 Dewiswch a chopiwch y cwestiwn mae Alun yn ei ofyn.

_____

7
1m

- 8 Meddyliwch am y stori hyd yma. Ticiwch **cywir** neu **anghywir** ar gyfer pob brawddeg.

	Cywir	Anghywir
Defnyddiodd Alun ddau focs i wneud sedd yr awyren.		
Mae Alun eisiau plu i orffen yr adenydd.		
Mae'r ieir yn rhedeg yn araf.		
Mae Alun yn defnyddio plu yr ieir.		
Plu bach iawn sydd yn y glustog.		

trosodd

YSGOL CYMERAU

“Dw i angen syniad arall”, meddai Alun.

Wrth chwilio yn yr ystafell wely, gwelodd yr ateb perffaith. Het orau ei fam, ei het ar gyfer priodasau. Ar yr het roedd plu! Roedd Alun wrth ei fodd, ac aeth ati i ludo'r plu ar y batiau criced. Plu alarch, fflamingo ac estrys oedd ar yr het.

Ymhen dim, roedd wedi gorffen adeiladu'r awyren!

9 Pa fath o blu oedd ar het briodas mam Alun?

Ticiwch 3.

eryr

estrys

parot

alarch

iâr

fflamingo

9
1m

10 ... gwelodd yr ateb perffaith.
Beth mae Alun wedi'i weld?

Ticiwch 1.

plu maint cywir

batiau criced

awyren

gwely mawr

glud

bocs

10
1m

Rhoddodd yr awyren ar y lawnt, eisteddodd yn y bocs a dechrau chwifio'r batiau criced i fyny ac i lawr yn gyflym. A'r peth nesa ddigwyddodd oedd ... dim byd. Hen dro, doedd yr awyren ddim yn hedfan. Teimlodd Alun yn benisel.

"Beth sy'n bod?" gofynnodd Mam yn garedig.

"Dw i eisiau hedfan, Mam" meddai Alun.

"Un doniol wyt ti, Alun!" meddai Mam, heb sylweddoli bod plu ei het orau ar adenydd awyren Alun.

- 11 Meddyliwch am y stori i gyd. Ticiwch **bob rhes** i ddangos pwy sy'n cael ei ddisgrifio.

	Alun	Mam Alun
yn cael syniad ar ddechrau'r stori		
yn siarad yn garedig		
ddim yn gwybod am yr het		
yn drist ar ddiwedd y stori		

11
2m

trosodd

- 12 Meddyliwch am y stori i gyd. Ticiwch **cywir** neu **anghywir** ar gyfer pob brawddeg.

	Cywir	Anghywir
Torrodd Alun y pren mewn siâp triongl.		
Roedd yr ieir yn yr ardd drws nesaf.		
Defnyddiodd Alun siswrn i dorri'r glustog.		
Roedd plu fflamingo yn y glustog.		
Roedd het ei fam yn yr ystafell fyw.		

12
2m

Diwedd y prawf. Gwiriwch eich gwaith.

YSGOL CYMERAU

YSGOL CYMERAU

Diolchiadau

'Awyren Alun' addaswyd o *Llyfr Mawr Wcw a'i ffrindiau*, golygwyd gan Dylan Iorwerth, (Gwasg Carreg Gwalch, 2007) ISBN: 1845271122

Mae'r testun hwn wedi ei gynnwys yn y prawf hwn at ddibenion yr arholiad yn unig yn unol ag Adran 32(3) y Ddeddf Hawlfraint, Dyluniadau a Phatentau 1988. Nid oes cais wedi ei wneud na hawl wedi ei roi ar gyfer unrhyw hawlfraint arall.

© Hawlfraint y Goron 2018